

Тетяна Опалюк — доктор педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, м. Кам'янець-Подільський, Україна.

Коло наукових інтересів: дослідження дидактичних засад формування соціальної рефлексії майбутніх учителів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін.

e-mail: pidgorna87@ukr.net

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-1704-4184>

УДК 378.147.091.312:364-43

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2020-1-80-86>

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Розглянуто проблеми інтерактивних методів навчання та їхніх можливостей у формуванні ефективного освітнього середовища в рамках компетентнісної моделі професійної підготовки соціальних працівників. Аргументовано, що інтерактивне навчання як основа освітнього середовища має стати сферою самореалізації студента, соціального працівника в майбутній професійній діяльності. Обґрунтовано варіант систематизації можливостей та інтегральних показників якості середовища, визначено суттєві проблеми у цьому ракурсі та доведено необхідність об'єднання зусиль усіх суб'єктів галузі «соціальна робота» задля їх ефективного розв'язання. Особливу увагу приділено проблемі систематизації можливостей інтерактивних методів навчання студентів з позиції формування сприятливого для компетентнісної освіти професійно орієнтованого освітнього середовища.

Ключові слова: соціальний працівник, соціальна робота, інтерактивні методи, компетентнісна освіта, інтеграція, взаємодія.

Постановка проблеми. Особлива актуальність проблеми процесуального забезпечення системи професійної підготовки майбутніх фахівців, у тому числі соціальних працівників, пов'язана з необхідністю переходу на особистісно орієнтовану, компетентнісну модель професійної освіти. Компетентнісна парадигма освіти закономірно передбачає переорієнтацію всіх складових системи, оскільки визначає інтегральну ціль – формування компетентного соціального працівника, який характеризується мобільністю, здатністю адаптації до умов, які постійно змінюються, а отже, і високою конкурентоспроможністю на ринку праці. Вказана ціль зафіксована в результативній складовій системи і визначає необхідність не традиційного вимірювання рівня набутих знань та здатність їх практичного використання, а діагностику компетентності як комплексного показника, як динамічної комбінації знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу

навчальну діяльність (Закон України «Про освіту»). У рамках чітко поставлених цілей та прогнозованого результату програмується логіка процесу «переведення» цілі в конкретні результати, відповідно, їх змістово-процесуальне забезпечення.

Проблеми переходу на компетентнісну систему освіти значною мірою пов'язані з формуванням адекватного освітнього середовища, яке би сприяло інтеграції теорії і практики, освіти та професійної діяльності. Йдеться також про освітньо-професійне середовище, оптимальне для формування позиції студента не як об'єкта навчальної діяльності задля майбутньої професії, а як активного суб'єкта оволодіння професією в рамках визначених освітніх стандартів та інноваційних технологій навчання. Отже, навчання як основа освітнього середовища має стати сферою самореалізації студента, соціального працівника в майбутній професійній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна увага в літературних джерелах приділяється специфіці професійної підготовки майбутніх соціальних працівників з використанням методів інтерактивного навчання (Н. Бондаренко, Н. Гарашкіна, В. Ковальчук, В. Мельник та ін.), які мають, попри загальні пріоритети навчання, спеціальні характеристики. Вони стосуються особливостей підготовки фахівців до надання соціальної допомоги у складних конфліктогенних ситуаціях, розв'язання яких потребує взаємодії та співпраці з усіма зацікавленими сторонами. Набагато менше досліджень стосуються проблематики формування адекватного освітньо-професійного середовища як умови ефективності інтерактивного навчання, професійної підготовки соціального працівника в цілому.

Мета статті полягає в з'ясуванні сутності інтерактивних методів навчання та їх можливостей у формуванні ефективного освітнього середовища в рамках компетентнісного підходу до професійної підготовки соціальних працівників.

Виклад основного матеріалу. Порівняння традиційної інформаційно-репродуктивної та компетентнісної системи освіти свідчить про те, що найбільш фундаментальні зміни позначаються не стільки на змістовій складовій (не применшуючи її значущості), скільки на процесуально-технологічній, яка опікується процесами опрацювання змісту, тобто трансформації його у смислову та сутнісну платформи професійної компетентності майбутнього фахівця. Основний вектор змін в освітній діяльності всіх типів стосується переходу від суб'єкт-об'єктної системи взаємовідносин на суб'єкт-суб'єктну, за своєю суттю інтерактивну.

Виокремимо типові інтегральні складові системи професійної підготовки фахівця, послуговуючись підходом Н. В. Гарашкіної до її конкретизації в межах підсистеми та адаптації до особливостей професійної підготовки соціального працівника. Автор класифікує її як дидактичний проект, враховуючи основні засади компетентнісно орієнтованого проєктування освітньої системи. Визначаються такі структурні складові: 1) зміст підготовки, націлений на основні рівні проблем технологічної, соціальної і особистісної сфер виконання професійних завдань (глобальні, державні, регіональні, на рівні служби, клієнта) й основні типи цілей суспільства і людини (виживання, функціонування та розвитку); 2) комплекс технологій, що дають змогу освоїти вирішення проблем на всіх рівнях і у всіх сферах з урахуванням типу мети; 3) критерії та показники сформованості компетентностей у розв'язанні проблем [1, с. 18].

За логікою дослідника, відповідно до визначеного комплексу цілей професійної підготовки соціального працівника, вибудовується система змістового забезпечення його реалізації та процесуально-технологічного, ефективність якого має вимірюватись у конкретних показниках якості. Тому відбір та застосування освітніх технологій загалом і навчальних зокрема мають визначатися за критеріями реалізації дидактичного проєкту з орієнтацією на формування зафіксованих у меті конкретних професійних компетентностей, які інтегрально визначають достатній рівень здатності соціального працівника до якісної соціальної роботи вже на завершальному етапі підготовки, а отже, і на початковому етапі

професійної діяльності. Як зазначалось, здатність до інтерактивної діяльності є суттю та умовою успішності соціальної роботи, оскільки вирішення соціальних проблем за допомогою фахівця, соціальних служб – це завжди двосторонній процес, у якому значення активності позиції того, хто потребує допомоги, складно переоцінити.

Є два основні шляхи формування здатності фахівців галузі «Соціальна робота» організувати міжособистісну взаємодію у майбутній професійній діяльності: посилити змістову складову професійної підготовки інформацією (відповідно, знаннями) про сутність, види, форми, методи умови організації соціальної роботи за інтерактивними технологіями; посилити інтерактивну складову в організації навчальної діяльності студентів, котрі мають спільну теоретико-технологічну основу. Закономірно, що йдеться про пошуки механізмів та форм взаємодії означених шляхів, тобто використання інтерактивних методів та технологій навчання, де б у природний спосіб забезпечувалась інтеграція освітнього та професійного на рівні смислів, змісту, моделей поведінки та ін., створюючи тим самим монолітний, психологічно сприятливий освітньо-професійний простір.

Окрім того, як вважають І. Грига і Т. Семигіна, «найважливішими методами при викладанні соціальної роботи є навчання на досвіді (навчання на робочому місці під час практики, виїзні заняття, максимальне використання практичних прикладів, розробка прикладних та дослідницьких проектів, програм, рефлексивні вправи) та проблемно орієнтований підхід (вивчення випадків, відпрацювання вмінь)» [2, с. 27].

У цьому контексті складно переоцінити значення інтерактивних методів навчання, які найбільшою мірою спрямовані на забезпечення взаємодії суб'єктів діяльності, інтеграції складових професійної освіти та професійної діяльності.

Поняття «інтерактив» (з англ. *interact*, де *inter* – взаємний та *act* – діяти) позначає різні форми взаємодії, в основі якої – суб'єкт-суб'єктні взаємовідносини учасників. Інтерактивне навчання (безвідносно до рівня та типу) – це форма організації пізнавальної діяльності, що передбачає можливість колегіальної роботи над вирішенням складних навчальних проблем, у рамках якої організовується взаємодія учасників як суб'єктів діяльності залежно від інтелектуальних здібностей, освітніх пріоритетів, визначених ролей, а також з урахуванням усіх чинників, що забезпечують оптимальність логіки, змісту та методів навчальної роботи відповідно до конкретної ситуації.

Кінець 90-х років ХХ ст. позначив фазу початку активного використання терміна «інтерактивне навчання» і, таким чином, визначив пріоритетний предмет наукових досліджень. Різні науки досліджують свій ракурс проблеми, надаючи дефініції відповідні «класифікаційні ознаки: з точки зору філософії – це діалектичний процес; за орієнтацією на особистісні структури його можна охарактеризувати як інформаційне й операційне одночасно; за характером змісту – загальноосвітнє, соціально-психолого-педагогічне, культуротворче; за механізмом засвоєння – як асоціативно-рефлекторне; за основним чинником розвитку – як соціогенне; за підходом до особистості – як антропоцентричне; за переважаючими методами – як проблемно-діалогічне, пояснювально-ілюстративне; за кооперацією учасників – як групове, парне, фронтальне, індивідуальне; за організаційними формами – як альтернативне традиційному класно-урочному, як інноваційне, за умов якого заняття проводяться в активній формі...» [3, с. 16].

Отже, інтерактивне навчання можна класифікувати як об'єкт освітології, у контексті якої всі дотичні до освітнього процесу науки вивчають свої аспекти феномену з позиції цілісності, взаємозалежності складових. Це дає можливість не лише зрозуміти глибинну сутність прогресивної освітньої технології, а й оволодіти нею, інтегруючи у власну «Я-концепцію», тобто наповнити особистісними смислами, адаптувати до моделі «Я-професіонал», «Я майбутній соціальний працівник» та ін. У цьому контексті цінними є дослідження Л. Шнейдера, які доводять, що підвищенню адекватності та стійкості професійної ідентичності сприяє досягнення більшої відповідності між образом Я і реальним

досвідом, між екзистенційним, що відображає внутрішнє буття людини, внаслідок чого вона є конкретно неповторною особистістю, і функціональним Я [4, с. 5].

Важливо, щоб означені функції навчальних дисциплін освітологічного циклу (філософії, психології, соціології, культурології та ін.) у системі професійної підготовки соціального працівника не просто «постачали» професійно цінну інформацію стосовно особливостей соціальної роботи, можливостей оволодіння інтерактивними методами та технологіями її організації, а реально між собою взаємодіяли, забезпечуючи формування інтегративного комплексу компетентностей майбутнього соціального працівника. Вивчення інтерактивного формату соціальної роботи через багатогранність і цілісність осмислення пов'язаних із ним категорій, феноменів та процесів забезпечує мобільність набутого знання, а відтак, і можливості переведення його на рівень компетентностей як здатності та практичної готовності до аналітико-творчого використання знань у конкретних ситуаціях.

Теоретичне обґрунтування та практичну апробацію отримала велика кількість методів, що класифікуються як інтерактивні (робота в парах/групах (змінюваних трійках), проблемна лекція, мозковий штурм, семінар, акваріум, велике коло, карусель, мозаїка брейнстормінг, психодрама, диспут, дебати, діалог, полілог, прес-конференція, ділові і дидактичні ігри, інсценування, тренінг, прес-конференція та ін.). Загалом, як зазначає В. Мельник, у діловій та освітній сфері сьогодні використовується більш як 2000 видів інтеракції [3].

Не вдаючись до опису та аналізу цих методів та технологій інтерактивного навчання (вони широко представлені в науково-методичній літературі), ми здійснили спробу згрупувати їх можливості та особливості реалізації щодо формування сприятливого для компетентісної освіти освітнього середовища:

– *орієнтованість середовища на соціогуманістичні цінності*, що є неодмінною умовою особистісної самореалізації в його контексті, особистісно орієнтованого навчання як взаємодії досвіду його суб'єктів;

– *адаптивність середовища*, яке сприяє посиленню варіативності ролей та можливості їх реалізації в освітньому процесі відповідно до потенційних особистісних можливостей, пріоритетів професійного розвитку;

– *самоорганізація та самоуправління* в рамках середовища, зважаючи на активність позиції кожного його суб'єкта, мотивації до самоактуалізації, досягнення успіху, а отже, і конкурентоспроможності в майбутній професії;

– *відкритість середовища* до зовнішніх професійно цінних зв'язків та взаємовідносин у сфері як освіти (середовище навчального закладу, співпраця з іншими навчальними закладами, науковими установами відповідного спрямування), так професійної діяльності соціального працівника (спеціалісти соціальних служб: консультанти, супервізори, соціальні працівники, органи місцевого самоврядування, громадські організації, що опікуються проблемами соціального захисту та ін.);

– *взаємна зацікавленість у співпраці* професійної освіти та реального освітнього середовища, що дає можливість не тільки забезпечувати вищий рівень професійної адаптивності майбутнього спеціаліста, а й спільно, інтегруючи зусилля науки, практики та освіти, комплексно вирішувати проблеми теоретичного обґрунтування оптимізації цієї важливої сфери діяльності та підготовки до неї спеціалістів.

Важливо, щоб у системі професійної підготовки майбутніх соціальних працівників викладачі в рамках нетрадиційних методів навчання реально організовували інтерактивну діяльність, диференціюючи зовнішні, інноваційні за формою прояви та сутність їх внутрішнього наповнення. Інтерактивність може мати місце не лише в інноваційних, а й у традиційних, класичних методах навчання, професійної підготовки фахівців. За цим критерієм методи можна диференціювати на «об'єктивно нові, як результат педагогічної творчості; адаптовані до вишу зарубіжні практики або з інших сфер соціальної та професійної діяльності; відомі методи, що застосовуються в нових умовах» [5, с. 39]. Під цим кутом зору проаналізуємо

широко застосовувані, тобто традиційні, методи навчання, наприклад, евристична бесіда (ще з часів Сократа), яка за своєю суттю передбачає колективне трактування проблеми, об'єднання зусиль навколо спільного пошуку істини, відповідей на поставлені питання. Тоді як дидактичні ігри, котрі визначають як інноваційні методи навчання, можуть мати формат інформаційно-репродуктивної роботи (як-от вікторина). Якщо немає колективної мисленнєвої діяльності та суб'єкт-суб'єктних взаємовідносин у структурі навчальної діяльності, то, незважаючи на новий формат діяльності, вона не є інтерактивною.

Отже, під час вибору технологій та методів навчальної роботи важливо протидіяти формалізму, стихійності у використанні інноваційних методів навчання. Проведені окремі діагностичні дослідження рівня готовності студентів випускних курсів (магістратура) різних спеціальностей (всього 67 студентів) Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка до використання інтерактивних методів навчання (анкетування щодо наявності знань про інтерактивні методи навчання; виконання завдань з їх практичного використання) вказали на проблеми їх технологічної готовності до використання інноваційних/інтерактивних методів організації професійної діяльності:

- Незважаючи на те, що студенти здебільшого знають і розуміють інноваційні методики професійної діяльності (високий та середній рівень фіксується у 68 % студентів), більшість із них готові до їх використання на рівні поетапного відтворення визначених у технології дій;
- Лише 36,5 % виконали завдання щодо адаптації методів роботи відповідно до конкретних ситуацій та визначили окремі критерії, за якими можна діагностувати рівень ефективності їх використання;
- Найскладнішими виявились завдання обґрунтування свого підходу до вибору технологій, методик та методів навчання та логіки їх адаптування до поставлених завдань, особливостей ситуації, включно з характеристиками її суб'єктів (17,6%).

Окрім того, більш глибокий аналіз отриманих результатів діагностики показав доволі невисокий рівень компетентності студентів випускного курсу магістратури щодо готовності використання діагностичного інструментарію (24,5 % – високий та середній рівень) з метою визначення якості професійності, коректності застосованих дій. Спостерігається орієнтація на зовнішні показники результативності використання технологій, які переважно оцінюються візуально у вигляді зовнішньо знятого конфлікту. Ще більше випускники не готові до використання діагностичних методик стосовно визначення власної професійної компетентності (16,2 % – середній) як основи програмування наступного етапу професійного розвитку, забезпечуючи його перманентність (професійний розвиток упродовж життя).

У цілому результати діагностичних досліджень засвідчують, що, попри те, що у зміст освітнього процесу в системі професійної підготовки майбутнього фахівця (педагога, соціального педагога, соціального працівника) включений достатній масив інформації, який стосується інноваційної діяльності фахівця, використання сучасних технологій роботи, цей сегмент знань не характеризується високим рівнем адаптивності. Проблема особливо актуальна для майбутнього соціального працівника, оскільки специфіка його роботи полягає у доволі високій конфліктогенності ситуацій, а через те – у низькому рівні ймовірності застосування стандартних рішень, використання типових технологій без їх практичної імплементації на підставі системного аналізу.

Загалом здатність до використання інтерактивних технологій неодмінно передбачає особистісну орієнтованість процесу, інтеграцію особистісного та професійного. Це можливо за умов цілісного професійно орієнтованого, емоційно сприятливого освітнього середовища.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, узагальнюючи викладене, важливо наголосити на тому, що інтерактивний підхід характеризує діяльність, яка реалізується на засадах взаємодії через різні форми співпраці та структуру взаємовідносин її учасників. Спільна діяльність викладача та студентів, студентів між собою у процесі

навчання передбачає гармонізацію групового та індивідуального, коли спільно створюється контент діяльності, в умовах якої проводиться злагоджена колективна робота над проблемою і водночас у її контексті розвивається кожна індивідуальна навчальна діяльність. Взаємозбагачення відбувається за рахунок об'єднання спільних зусиль і визнання цінності індивідуального внеску кожного. Закономірно, що це потребує адекватного емоційного середовища, яке культивує відчуття довіри, ширості, благополуччя, загалом – психологічного комфорту кожного. Створюється ситуація взаєморозвитку індивідуального й групового, зрештою, формується компетентність фахівця, у нашому випадку соціального працівника, що визначає здатність не лише брати участь в інтерактивній діяльності в майбутній професії, а й бути її організатором, забезпечуючи сприятливий емоційний фон. Професійне вирішення соціально важливих проблем за своєю суттю є спільним, інтерактивним, оскільки передбачає активність кожного суб'єкта, котрий має прямий або опосередкований стосунок до проблеми, аж до активності того, хто потребує соціальної допомоги.

Використані джерела

- [1] Н. Гарашкина, *Дидактическое проектирование подготовки специалистов социальной работы в вузе*, автореф. ... дис. д-ра пед. наук., Тамбовский государственный университет имени Г. Р. Державина, Тамбов, 2004.
- [2] Н.Б. Бондаренко та ін., *Основи соціальної роботи*, Т. Семигіна ТА І. Грига Ред. Київ, Україна: Києво-Могилянська академія, 2004.
- [3] В.В. Мельник, “Інтеракція в освітньому процесі: технологія організації, *Управління школою*, № 23 (133), 2006, с. 15–35.
- [4] Л.Б. Шнейдер, *Тренинг профессиональной идентичности: руководство для преподавателей вузов и практикующих психологов*. Москва, Россия: Издательство Московского психолого-социального института, 2004.
- [5] Н. Бордовская и А. Реан, *Педагогика. Учебник для вузов*. Питер, Россия: СПб, 2000.
- [6] В.І. Ковальчук, *Створення сприятливого навчального середовища. тренінги*. В. Ковальчука Ред., Л. ГаліцинаУП. Київ, Україна: Київсвіт, 2011.
- [7] В.І. Ковальчук, “Підготовка фахівців соціальної сфери до професійної діяльності засобами інноваційних технологій”, Л.П. Мельник ТА В.І. Співака Ред., *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Серія: Соціально-педагогічна*, Вип. XXXIII., с. 38–56, 2019.

References

- [1] N. Garashkina, *Didakticheskoye proyektirovaniye podgotovki spyetsialistov sotsialnoy raboty v vuzye*, avtoryef. ... dis. d-ra pyed. nauk., Tambovskii gosudarstvyennyi univversityet imyeni G. R. Dyerzhavina, Tambov, 2004. [in Russian].
- [2] N.B. Bondarenko ta in., *Osnovy sotsialnoi roboty*, T. Semyhina ta I. Hryha Red. Kyiv, Ukraina: Kyievo-Mohylianska akademiia, 2004. [in Russian].
- [3] V.V. Melnyk, “Interaktsiia v osvithnomu protsesi: tekhnolohiia orhanizatsii” [Interaction in the educational process: technology of organization], *Upravlinnia shkoloiu*, № 23 (133), 2006, pp. 15–35. [in ukrainian].
- [4] L.B. Shneydyer, *Tryening profyessionalnoy idyentichnosti: rukovodstvo dlya pryepodavatyelyey vuzov i praktikuyushchikh psikhologov*. Moskva, Rossiya: Izdatyelstvo Moskovskogo psikhologo-sotsialnogo instituta, 2004. [in Russian].
- [5] N. Bordovskaya I A. Ryeen, *Pyedagogika. Uchyebnik dlya vuzov*. Pityer, Rossiya: SPB, 2000. [in Russian].
- [6] V.I. Kovalchuk, *Stvorennia spriyatlyvoho navchalnoho seredovyshcha. treninhy*. V. Kovalchuka Red., L. Halitsyna UP. Kyiv, Ukraina: Kyivsvit, 2011. [in Ukrainian].
- [7] V.I. Kovalchuk, “Pidhotovka fakhivtsiv sotsialnoi sfery do profesiinoi diialnosti zasobamy innovatsiinykh tekhnolohii” [Preparation of social specialists for professional activity by means of innovative technologies], L.P. Melnyk ta V.I. Spivaka Red., *Zbirnyk naukovykh prats Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohiiienka Serii: Sotsialno-pedahohichna*, VYP. XXXIII., pp. 38–56, 2019. [in Ukrainian].

Татьяна Опалюк, доктор педагогических наук, доцент кафедры социальной педагогики и социальной работы Каменец-Подольского национального университета имени Ивана Огиенко, г. Каменец-Подольский, Украина.

ИНТЕРАКТИВНЫЕ МЕТОДЫ КАК ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ В СИСТЕМЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СОЦИАЛЬНЫХ РАБОТНИКОВ

Рассмотрены проблемы интерактивных методов обучения и их возможностей в формировании эффективной образовательной среды в рамках компетентностной модели профессиональной подготовки социальных работников. Аргументировано, что интерактивное обучение как основа образовательной среды должно стать сферой самореализации студента, социального работника в будущей профессиональной деятельности. Обоснован вариант систематизации возможностей и интегральных показателей качества среды, определены существенные проблемы в этом ракурсе и доказана необходимость объединения усилий всех субъектов отрасли «социальная работа» для их эффективного решения. Особое внимание уделено проблеме систематизации возможностей интерактивных методов обучения студентов с позиции формирования благоприятного для компетентного образования профессионально ориентированной образовательной среды.

Ключевые слова: социальный работник, социальная работа, интерактивные методы, компетентностное образование, интеграция, взаимодействие.

Tetiana Opaliuk, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work of Kamianets-Podilskyi National University named after Ivan Ohienko, Kamianets-Podilskyi, Ukraine.

INTERACTIVE METHODS AS A FACTOR OF THE FORMATION OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF SOCIAL WORKERS

The article is devoted to the problems of finding out the essence of interactive teaching methods and their possibilities while forming an effective educational environment in the framework of the social workers' professional training. It's substantiated the position, that competent education naturally provides orientation towards the integral goal – formation of competent social worker, characterized by mobility, ability to adapt to constantly changing conditions. This is due to the creation of an adequate educational environment, that would facilitate the integration of theory and practice, education and professional activity. It is argued, that interactive learning, as the basis of the educational and professional environment, should become the sphere of the student's self-realization, as well as the social worker in future professional activity. In this article the integral components of the social worker's professional training system are analyzed, the potential opportunities of interactive training methods are determined. Also, interactive learning is analyzed as an object of educology, according to which all the sciences, involved in the educational process, investigate their aspects of the phenomenon from the standpoint of integrity, interdependence of components. Special attention is paid to the problem of systematizing interactive methods' possibilities from position of formation of favorable educational and professional environment for competent education. At the same time, the most significant of its integral characteristics are highlighted, which should be taken into account by the professor in the process of organizing the interactive learning: the focus of the environment on socio-humanistic values; adaptability; self-organization and self-management; openness of the environment, mutual interest in cooperation. The presented results of experimental studies of students' readiness to use interactive teaching methods indicate the significant problems and general directions of their solution. It is argued the necessity to integrate the efforts of all subjects of study, as well as science and practice, comprehensively solve the problems of theoretical substantiation of modernizing the social work sphere and preparation of specialists for it.

Keywords: social worker, social work, interactive methods, competence-oriented education, integration, interaction.